

veeren lagen plat tegen zijn lichaam, waardoor hij een sluik voorkomen had dat hem maar half zoo groot deed lijken als de bestolene, wiens veeren van woede overeind stonden. Dit deed mij eerst denken dat de vrouwtjes grooter waren dan de mannetjes, daar gewoonlijk de vrouwtjes thuis waren en de mannetjes op steenendiefstal uitgingen, maar later zag en vond ik door meten, dat beide even groot zijn, *maar het schuld bewustzijn alléén al*, zonder dat er nog vervolging plaats vond, maakte een heel ander dier van hem. Dikwijls zag ik onder een massa pinguins een ongewoon klein individu, stilletjes tusschen de nesten sluipen en door hem in 't oog te houden, merkte ik dat dit steeds een op roof uit zijnd individu was. De andere pinguins schenen dit zelf ook wel te weten. want ieder pikte dan woedend naar hem, wanneer hij in hun buurt kwam. Ten slotte vond zoo'n dief een vrouwtje dat met haar rug naar hem toe zat te soezen, en hij kroop stilletjes nader, pakte geruischloos en bliksem-snel een steen uit den achterkant van haar nest, en waggelde triomphantelijk er mee naar *zijn* vrouwtje, die druk bezig was met het arrangeeren van haar steenen. Zodoende kon de achterkant van een nest langzamerhand totaal verdwenen zijn voordat de eigenares het merkte. Hier kon men tevens zien hoeveel voordeel of nadeel het individueele karakter een individu bezorgt bij het voortbrengen en opvoeden der jongen. Er waren zeer waakzame vogels, steeds op den uitkijk, die nooit bestolen of lastig gevallen werden; die hadden ook groote, hooge nesten, door groote opeenstapelingen van steenen. Andere konden er niet in slagen, om een constant nest hun eigen te noemen; hun bezittingen gingen van den een naar den ander. Dit kon men goed zien als men eens een bepaald gekleurd steentje hun toe-gooide; dit reisde dan soms *volgens een zekere lijn* door de geheele kolonie heen, maar altijd maar via dezelfde paartjes. Zelfs waren er zwakkelingen die zich (energieeloos zittende) *lieten* bestolen door veerkrachtigere, ondernemender en brutaler exemplaren.

Hoe meer ik deze vogels leerde kennen door langdurige observatie, hoe grooter werd mijn verbazing en belangstelling over hun groot verschil in karakter, wanneer ik den een met den ander vergeleek. Zoo waren er in de kolonie, die zulke minderwaardige karakter-eigenschappen bezaten, dat ze nooit tot een flinke steenhoop als nest konden komen en nog minder er in konden slagen, om hun eieren voor allerlei rampen te behoeden, of hun jongen door de kwade tijden heen te brengen.

In normale omstandigheden dus brengt het mannetje steen voor steen in zijn bek aan (hiervan, evenals van de andere scènes zijn ook photo's in 't boek), legt ze vlak voor 't vrouwtje, waarop deze ze arrangeert. De individuen verschillen onderling niet alleen in hun *bouwmethoden*, maar ook in de keus van steenen wat de grootte aangaat. Vlak naast elkaar ziet men nesten, waarvan het eene louter uit zulke groote steenen bestaat, dat men eerst niet begrijpt, hoe de dieren ze in hun bek hebben kunnen houden, en het andere uit heele kleintjes.

Deze schoone en interessante dieren vernielt de geld- en bloedzuchtige mensch nu in de laatste tijden op de afzichtelijkste manier!

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

Jan van Gent. — Verleden week onving ik voor mijn collectie een Jan van Gent ♂ (Sula bassana) in overgangskleed. Ik schreef hierover o. a. aan Dr. van Oort, te Leiden, welke heer mij meldde, dat de Sula bassana in overgangskleed, in Nederland slechts zelden schijnt voor te komen; onder de vele exemplaren, die genoemde heer ontving, is slechts één dergelijk voorwerp. De vogel is van 22 September 1914 afkomstig uit Zandvoort.

Arnhem.

P. WARMINCK.

Hypnose bij Dieren. — Naar aanleiding van een over bovengenoemd onderwerp handelend artikel van „D. L. N.” wil ik het volgende mededeelen.

Een dame, die haar broer in Zuid-Amerika ging bezoeken, maakte o. a. een uitstapje van Asuncion in Paraguay langs de Paraguayrivier naar Matto Grosso in Brazilië. Vanaf de boot had zij gelegenheid waarnemingen te doen, die wel waard zijn genoemd te worden. Zoo zag zij b. v. op een tak van een op den oever staanden boom een vrij grooten vogel zitten (ongeveer zoo groot als onze gewone kraai). Een gevlekt roofdier (hoogstwaarschijnlijk een Jagoeer) naderde den vogel tot op 3 M. De vogel, die zijn doodsvijand in 't oog kreeg, wilde vluchten, maar kon niet. Hij vermocht slechts angstkreten te uiten en met de vleugels te klappen. Zich van den tak verheffen kon hij echter niet.

Na eenige oogenblikken nam het roofdier een sprong en maakte zich van het in doodsgangst verkeerend dier meester.

Was de vogel slechts geschrokken, dan had hij zich wel na een oogenblik in de lucht kunnen verheffen, en zou niet gedurende geruimen tijd zijn blijven zitten. Ongetwijfeld was de vogel door zijn belager gehypnotiseerd.

's-Gr.

C. V.